

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश श्री दामोदरप्रसाद शर्मा
माननीय न्यायाधीश श्री जगदिश शर्मा पौडेल
आदेश

070-WO-0162

रौतहट जिल्ला, बसतपुर गा.वि.स.वडा नं.५ बस्ने विद्यानन्द भा-----१ निवेदक
विरुद्ध

जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रौतहट-----१

विद्यालय शिक्षक कितावखाना, छाउनी मार्ग, ताहाचल, काठमाडौं-----१

शिक्षा मन्त्रालय, सिंहदरवार, काठमाडौं-----१ विपक्षी

मुद्दा: उत्प्रेषण, परमादेश ।

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२, १०७(२) बमोजिम यस अदालतको असाधारण अधिकार क्षेत्रअन्तर्गत दर्ता भई यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं आदेश यस प्रकार छ :-

म निवेदक १८ वर्षको उमेरमा वि.स.२०२७ सालमा श्री बैजनाथ नेपाल राष्ट्रिय विद्यालयमा शिक्षक (प्र.अ.) पदमा नियुक्त भई शिक्षण कार्य शुरू गरेको थिए । नि.मा.वि.चिकना जेठरहिया, रौतहटमा कार्यरत रहँदा शिक्षक सेवा आयोगको मिति २०६७३१२५ को निर्णय तथा जिल्ला शिक्षा कार्यालय रौतहटको मिति २०६७१२१२८ गतेको पत्रानुसार म निवेदक नि.मा.शिक्षक द्वितीय श्रेणीमा बढुवा तथा पदस्थापन भई श्री माध्यमिक विद्यालय चिकना जेठरहिया, रौतहटमा मिति २०६९।४।९ गतेसम्म रुजु हाजिर रही कामकाज गरेको थिए । कार्यरत रहँदाका दिनसम्म अनिवार्य अवकाश सम्बन्धमा विपक्षीहरुबाट मलाई कुनै किसिमको जानकारी दिइएन । विद्यालय कितावखानाले शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १२६(२)(घ) बमोजिम उमेरको कारणले अनिवार्य अवकाश पाउने शिक्षकलाई अवकाश पाउने मिति समेत खुलाई ६ महिना अगावै जानकारी नगराएको अवस्थामा म आफै जिल्ला शिक्षा कार्यालय रौतहटमा मिति २०६९।४।९ गतेमा अनिवार्य अवकाशपत्र माग गरे

पश्चात् मिति २०६९।६।८ गते जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रौतहटले मिति २०६७।१०।१० गतेदेखि लागू हुने गरी नि.मा. द्वितीय श्रेणीको शिक्षक पदबाट अनिवार्य अवकाश भइसकेको व्यहोरा मलाई जानकारी गरायो ।

अनिवार्य अवकाश सम्बन्धमा शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १३१ को उपनियम (१) मा कुनै शिक्षकको उमेर ६० वर्ष पूरा भएपछि निजलाई विद्यालयको सेवाबाट अवकाश दिइनेछ भन्ने रहेको र सोको स्पष्टिकरणमा शिक्षकको उमेर गणना गर्दा निजले सेवा प्रवेश गर्दा पेश गरेको शिक्षण संस्थाको प्रमाणपत्रमा किटिएको जन्मदिन वा वर्षबाट हुन आएको उमेर वा नागरिकताको प्रमाणपत्रमा किटिएको जन्मदिन वा वर्षबाट हुन आएको उमेर वा निजले सेवा प्रवेश गर्दा भरेको वैयक्तिक नोकरी विवरण (सिटरोल) मा लेखिएको जन्ममिति वा वर्षबाट हुन आएको उमेरमध्ये जुन उमेरबाट निज पहिले अवकाश हुन्छ सोहि आधारमा गणना गरिनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ । सो अनुसार म निवेदक आफ्नो एस.एल.सी.परीक्षा उत्तिर्ण प्रमाणपत्रमा किटिएको जन्ममिति सन् २५ जुलाई १९५२ रहेको हुँदा सो अनुसार ६० वर्ष उमेर सन् २४ जुलाई २०१२ अर्थात् वि.स.२०६९ साउन ९ गतेसम्म दैनिक रुपमा शिक्षकको रुपमा काममा कार्यरत थिएँ ।

शिक्षा नियमावली, २०५९ अनुसार मैले पाउनु पर्ने निवृत्तिभरण, संचय कोष, औषधोपचार, बीमालगायतका सुविधाहरु पाउन विद्यालय शिक्षक कितावखानामा मिति २०६९।९।२ गते निवेदन दर्ता गराए । त्यसपश्चात् पटक-पटक ताकेता गर्दा ७ महिनापछि मात्र म निवेदकलाई बढी तलब भत्ता खाएको आरोप लगाउँदै मैले नियमबमोजिम पाउनु पर्ने औषधोपचार, संचित विरामी बिदा, संचय कोष, बीमा र निवृत्तिभरण सुविधाबाट बिना कारण रकम कट्टा गरिएको पत्र दिइएको हुँदा साँच्चै अन्यायमा परी न्यायिक उपचारको लागि सम्मानित अदालत समक्ष यो निवेदन लिई उपस्थित भएको छु ।

सर्वप्रथम विपक्षी विद्यालय शिक्षक कितावखानाले मिति २०६९।९।५ मा जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रौतहटलाई जन्ममिति सम्बन्धमा पत्र लेखेको र सोको जवाफमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रौतहटले वि.सं.२०३२/३३ सालमा उमेर २३ वर्ष खुलाई पठाएको, त्यसलाई विपक्षी विद्यालय शिक्षक कितावखानाले अस्वीकार गरी पुनः मिति २०६९।११।२० गते नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयलाई नागरिकताको जन्ममिति सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशनको लागि पत्र पठायो । सो पत्रको जवाफमा नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयले मिति २०६९।११।२४ मा जन्ममिति तोक्ने अधिकार जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रौतहटलाई रहेकोले सो जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रौतहटले नै निर्णय गर्ने व्यहोरा जानकारी गराएपश्चात् पनि सो जन्म मितिलाई अस्वीकार गरी विपक्षीहरुबाट आफैले जन्ममिति र उमेर निर्धारण गरियो । जन्ममिति आफैले निर्धारण गरी पेन्सन पट्टा तय गर्ने अख्तियारी विपक्षीहरुलाई छैन ।

शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १२६ बमोजिम विद्यालय शिक्षक कितावखानाको काम कर्तव्य अधिकारभित्र कतै पनि जन्ममिति वा उमेर तोक्ने अधिकार नरहेको अवस्थामा कितावखाना आफैले जन्ममिति वा उमेर किटान गर्नु क्षेत्राधिकार बाहिरको कार्य भएकोले गैरकानूनी छ । शिक्षकको वैयक्तिक तथा नोकरी विवरण फारम (सिटरोल) मा विद्यालय र जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रौतहटबाट निवेदकको जन्ममिति २००९।४।१० गते प्रमाणित भई आएकोमा विद्यालय शिक्षक कितावखानाले नागरिकता प्रमाणपत्रमा किटानै नभएको जन्ममितिलाई मनोगत हिसावले वि.सं.२००६।३।२३ गते कायम गर्नु कितावखानाको क्षेत्राधिकार विपरित एवं गैरकानूनी कार्य भएकोले स्वतः बदरभागी छ ।

जिल्ला शिक्षा कार्यालय रौतहटले मिति २०६९।८।२९ मा निवृत्तभरणको लागि जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रौतहटको सिफारिसपत्रमा जन्ममिति २००७।१०।९ उल्लेख गरेको, सोही जिल्ला शिक्षा कार्यालयले मिति २०६९।६।८ मा अनिवार्य अवकाश विषयमा दिएको पत्रमा जन्ममिति २००६।३।२२ गते उल्लेख गरेको र जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रौतहटले नै मिति २०६९।११।२ मा शिक्षक वैयक्तिक तथा नोकरी विवरण फारममा जन्ममिति वि.सं.२००९।४।१० लाई नै प्रमाणित गरेकोले मैले सबै ठाउँमा जन्ममिति सन् २५ जुलाई १९५२ अर्थात् वि.सं.२००९।४।१० गते रहेको उल्लेख गर्दा विपक्षी जिल्ला शिक्षा कार्यालयले कलुषित मनसायले फरक कागजमा फरक-फरक जन्ममिति उल्लेख गरेको कार्य बिल्कुलै अन्यायपूर्ण छ । म निवेदकको जन्ममिति सन् २५ जुलाई १९५२ अर्थात् वि.सं. २००९।४।१० गते रहेको र म शिक्षक पदमा स्थायी नियुक्त भई कार्य प्रारम्भ गरेको मितिदेखि नि.मा.शिक्षक द्वितीय श्रेणीमा बढुवा समेत भई मा.वि.चिकना जेठरहिया, रौतहटमा मिति २०६९।४।९ गतेसम्म विद्यालयमा रुजु हाजिर रही कामकाज गरेको हुँदा मेरो सेवा अवधि मिति २०६९।४।९ गते सम्म गणना गर्नुपर्ने हुन्छ । म निवेदक नि.मा.शिक्षक द्वितीय श्रेणीमा श्री मा.वि.चिकना जेठरहिया, रौतहटमा मिति २०६९।४।९ गतेसम्म रुजु हाजिर रही कानूनबमोजिम कामकाज गरेकोले मेरो श्रमको तलब कट्टा गर्नु नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १८, ३० तथा शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १०१ को उपनियम (१) र (२) को विपरित रहेको छ ।

अतः निवेदकले खाईपाई आएको तलब भत्ता र संचयकोष रकम कट्टा गर्ने गरी विपक्षी विद्यालय शिक्षक कितावखानाबाट भएको मिति २०७०।४।१३ गतेको निर्णय उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी निवेदकलाई विद्यालयमा रुजु हाजिर रही काम गरेको मिति २०६९।४।९ गतेसम्मको सेवा अवधि कायम गराई काम गरेको अवधिसम्मको नियमानुसारको तलब, भत्ता, औषधि उपचार, विरामी बिदा, संचयकोष, बीमाको रकम समेत भुक्तानी दिनु दिलाउनु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश समेत जारी गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निवेदन माग दावी ।

यसमा निवेदकको मागबमोजिमको आदेश किन जारी हुन नपर्ने हो ? आदेश जारी हुनु नपर्ने भए सोको कारण तथा प्रमाण सहित बाटाको म्याद बाहेक १५ दिनभित्र लिखित जवाफ पठाउनु भनी

विपक्षीहरूका नाममा म्याद सूचना जारी गरी लिखित जवाफ पेश भए वा अवधि नाघेपछि नियमबमोजिम पेश गर्नु भन्ने समेत व्यहोराको यस अदालतबाट मिति २०७०।५।११मा भएको आदेश ।

शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १३१ को उपनियम (१) मा कुनै शिक्षकको उमेर ६० वर्ष पूरा भएपछि निजलाई विद्यालयको सेवाबाट अवकाश दिइनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ । साथै सोको स्पष्टिकरणमा यस नियमको प्रयोजनको लागि शिक्षकको उमेर गणना गर्दा निजले सेवा प्रवेश गर्दा पेश गरेको शिक्षण संस्थाको प्रमाणपत्रमा किटिएको जन्मदिन वा निजले सेवा प्रवेश गर्दा भरेको वैयक्तिक नोकरी विवरण (सिटरोल) मा लेखिएको जन्ममिति वा वर्षबाट हुन आएको उमेरमध्ये जुन उमेरबाट निज पहिले अवकाश हुन्छ सोही आधारमा गणना गरिने छ भन्ने व्यवस्था रहेको छ । विपक्षी निवेदक विद्यानन्द भाले मिति २०२१।३।२३ मा लिएको नागरिकताको प्रमाणपत्रमा जन्ममिति र वर्ष कुनै पनि नजनाइएको अवस्थामा नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको मिति २०२१।३।२३ मा निज सोह्र वर्ष उमेर पुगेको मानी अवकाश हुने मिति कायम गर्दा पहिला अवकाश हुने अवस्था देखिएको र नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न अनिवार्य रुपमा १६ वर्ष उमेर पूरा हुनुपर्ने प्रचलित कानूनी व्यवस्थाबमोजिम निज विद्यानन्द भाले पेश गरेको नागरिकताबमोजिम अवकाश हुने गरी निवृत्तभरणको प्रकृया अगाडि बढाउन विद्यालय शिक्षक कितावखानालाई निर्देशन दिने गरी निर्णय भएकोले विपक्षीको निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालयको लिखित जवाफ ।

निवेदकको एस.एल.सी.को शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रमा जन्ममिति २५ जुलाई १९५२ उल्लेख भएको देखिन्छ । निवेदक मिति २०६९।४।९ गते ६० वर्ष उमेर पूरा भई अनिवार्य अवकाश हुनेमा मिति २०२१।३।२३ मा नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गर्दा कम्तीमा १६ वर्ष उमेर पूरा हुनुपर्ने कानूनी प्रावधान अनुसार निजको जन्ममिति २००६।३।२३ कायम हुने भई सो अनुसार मिति २०६६।३।२३ मा ६० वर्ष उमेर पूरा हुने भए तापनि सो समयमा शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रमा उल्लेखित जन्ममितिका आधारमा मात्र अनिवार्य अवकाश हुने व्यवस्था भएको र शिक्षा नियमावली, २०५९ मिति २०६७।१०।९ देखि लागू हुने गरी छैठौं संशोधन भएको र सो नियमावलीको नियम १३१ (१) बमोजिम शिक्षकको उमेर गणना गर्दा निजले सेवा प्रवेश गर्दा पेश गरेको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र र वैयक्तिक तथा नोकरी विवरण (सिटरोल) मा लेखिएको जन्ममिति वा वर्षबाट हुन आएको उमेरमध्ये जुन उमेरबाट पहिले अवकाश हुन्छ सोही आधारमा गणना गरिने व्यवस्था लागू भएकोले सोही आधारमा निजलाई २०६७।१०।९ देखि अवकाश गरिएको हो । निवेदकले अवकाश समयभन्दा बढी समय काम गरेको अवधिको तलब भुक्तानी लिएको रकम निजले पाउने सुविधाको रकमबाट कट्टा गरी निजलाई निवृत्तभरण लगायतको सुविधा उपलब्ध गराउन परामर्श समितिको निर्णय, शिक्षा मन्त्रालय सचिवस्तरीय मिति २०७०।३।१४ को निर्णय र यस कितावखानाबाट मिति २०७०।४।१३ मा भएको निर्णय कानून सम्मत रहेको र सो निर्णयलाई स्वीकार गरी निजले आफ्नो नाममा बनेको निवृत्तभरण अधिकारपत्र (पेन्सन पट्टा) मा समेत सहिछाप गरी

पेन्सन पट्टा लिई सक्नु भएकाले विपक्षीको कानूनी तथा संवैधानिक हक अधिकारमा आघात परेको नदेखिएको हुँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको विद्यालय शिक्षक कितावखानाको तर्फबाट पेश भएको लिखित जवाफ ।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा निवेदकको एस.एल.सी.को प्रमाणपत्रमा जन्ममिति सन् २५ जुलाई १९५२ तदनुसार वि.सं.२००९।४।१० उल्लेख भएकोमा सन् २४ जुलाई २०१२ तदनुसार वि.सं.२०६९।४।९ गते ६० वर्ष उमेर पूरा भई शिक्षक पदबाट अनिवार्य अवकाश पाउनेमा मिति २०६७।१०।१० देखि २०६९।४।९ गतेसम्म विद्यालयमा रुजु हाजिर भई खाइपाई आएको तलव भत्ता र संचयकोष रकम कट्टा गर्ने गरी विद्यालय शिक्षक कितावखानाबाट भएको मिति २०७०।४।१३ को निर्णय एवं सो सम्बन्धी काम कारवाही उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी निवेदक विद्यालयमा रुजु हाजिर रही काम गरेको मिति २०६९।४।९ गतेसम्मको सेवा अवधि कायम गरी नियमानुसार पाउने तलव, भत्ता लगायतको सुविधाको रकम निवेदकलाई भुक्तानी दिनु भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेशको आदेश समेत जारी गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको मुख्य निवेदन माग दावी रहेको पाइन्छ ।

विद्यालय शिक्षक कितावखानाबाट प्राप्त सक्कल मिसिल हेर्दा यी निवेदक विद्यानन्द भाले अवकाशपश्चात् मिति २०६७।१०।१० देखि २०६९ असार मसान्तसम्म बुझेको बढी तलव, भत्ता लगायतको रकम कट्टा गर्ने गरी मिति २०७०।४।१३ मा निर्णय भएको देखिन्छ । विद्यालय शिक्षक कितावखानाको उक्त निर्णय अनुसार विद्यालय शिक्षक कितावखानाको च.नं.२१६ मिति २०७०।४।१३ को पत्रद्वारा जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रौतहटलाई संबोधन गरी पठाएको पत्रमा श्री मा.वि.चिकना जेठरहिया, रौतहटका निम्न माध्यमिक द्वितीय श्रेणीका निवृत्त शिक्षक विद्यानन्द भाले अनिवार्य अवकाश भई सकेपछि पनि मिति २०६७।१०।१० देखि २०६९ असार मसान्तसम्म विद्यालयमा रुजु हाजिर भई खाएको रु.३,५७,६७६।- निजको औषधी उपचारबाट रु.२,०१,४५६।- र बिरामी बिदाको रकमबाट रु.१,५६,२२०।- कट्टा गरी हिसाव मिलान गर्ने व्यहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ । त्यसैगरी विद्यालय शिक्षक कितावखानाको च.नं.२१७ मिति २०७०।४।१३ मा निवृत्तभरण व्यवस्थापन कार्यालय, त्रिपुरेश्वरको नाउँमा मा.वि.चिकना जेठरहियाबाट अवकाशप्राप्त नि.मा.वि.द्वितीय श्रेणीका शिक्षक विद्यानन्द भाले आफूले पाउने रकमभन्दा बढी बुझेको तलव, भत्ता रकम रु.३,५८,४६२।- निजले पाउने औषधी उपचार र बिरामी बिदाको रकमबाट रु.३,५७,६७६।- कट्टा गर्दा समेत रु.७८६।- कट्टा गर्न बाँकी रहेकोले निजको निवृत्तिभरण अधिकारपत्रले पाउने रकमबाट कट्टा गरी सेवा सुविधा एकिन गरी दिनु भन्ने समेत व्यहोरा उल्लेख गरी पत्र पठाएको पाइन्छ ।

यी निवेदक विद्यानन्द भाले श्री वैजनाथ प्राथमिक विद्यालयमा मिति २०२७।९।१६ मा प्राथमिक शिक्षक पदमा स्थायी नियुक्ति लिई श्री माध्यमिक विद्यालय चिकना, जेठरहिया, रौतहटबाट नि.मा.वि.द्वितीय शिक्षक पदमा मिति २०६९।४।९ गतेसम्म रुजु हाजिर रही कामकाज गरेकोमा विवाद

देखिँदैन । निवेदकले नियुक्ति लिंदा पेश गरेको मिसिल संलग्न नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि हेर्दा तत्कालीन श्री ५ को सरकार, विरगंज गोश्वाराबाट मिति २०२१।३।२३ मा नागरिकताको प्रमाणपत्र लिएको देखिन्छ । उक्त नागरिकताको प्रमाणपत्रमा निवेदक विद्यानन्द भ्राको जन्ममिति एवं उमेर समेत खुलेको देखिँदैन । विद्यानन्द भ्राले वि.सं.२०२४ (सन् १९६८) सालमा एस.एल.सी.पास गरी प्राप्त गरेको प्रमाणपत्रमा निजको जन्ममिति सन् २५ जुलाई १९५२ उल्लेख भएको पाइन्छ । साथै यी निवेदकले विद्यालय शिक्षक कितावखानामा आफूले भरेको शिक्षकको वैयक्तिक तथा नोकरी विवरण फारम (सिटरोल) मा समेत निजको जन्ममिति सन् २५ जुलाई १९५२ तदनुसार वि.सं.२००९।४।१० भनी उल्लेख गरेको अवस्था छ । त्यसैगरी निवेदक विद्यानन्द भ्रालाई मिति २०२७।९।१६ मा श्री वैजनाथ नेपाल राष्ट्रिय विद्यालयमा प्राथमिक शिक्षक पदमा नियुक्ति दिँदा उमेर १८ वर्ष भनी उल्लेख भएको मिसिल संलग्न नियुक्तिपत्रको प्रतिलिपिबाट देखिन्छ । यसरी वि.सं.२०२७ सालमा निजको उमेर १८ वर्ष भनी उल्लेख भएबाट निवेदक विद्यानन्द भ्राको जन्ममिति वि.सं.२००९।४।१० भनी निजले लिएको जिकीरलाई अन्यथा भनी शंका गर्न मिल्ने अवस्था देखिँदैन ।

शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १३१(१) अनुसार “कुनै शिक्षकको उमेर ६० वर्ष पूरा भएपछि निजलाई विद्यालयको सेवाबाट अवकाश दिइनेछ ।” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ । सोही नियमावलीको स्पष्टिकरणमा “यस नियमको प्रयोजनको लागि शिक्षकको उमेर गणना गर्दा निजले सेवा प्रवेश गर्दा पेश गरेको शिक्षण संस्थाको प्रमाणपत्रमा किटिएको जन्मदिन वा वर्षबाट हुन आएको उमेर वा निजले सेवा प्रवेश गर्दा भरेको वैयक्तिक नोकरी विवरण (सिटरोल) मा लेखाएको जन्ममिति वा वर्षबाट हुन आएको उमेरमध्ये जुन उमेरबाट निज पहिले अवकाश हुन्छ सोही आधारमा गणना गरिनेछ ।” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ ।

यी निवेदक विद्यानन्द भ्राले मिति २०२१।३।२३ मा लिएको नागरिकताको प्रमाणपत्रमा निजको जन्ममिति र उमेर नखुलेतापनि निजले सेवा प्रवेश गर्दा पेश गरेको एस.एल.सी.को प्रमाणपत्रमा निजको जन्ममिति सन् २५ जुलाई १९५२ उल्लेख भएको अवस्थामा उल्लिखित कानूनी व्यवस्था अनुसार निजले सेवा प्रवेश गर्दा पेश गरेको शिक्षण संस्थाको प्रमाणपत्रमा किटिएको जन्ममितिलाई अन्यथा भन्नु पर्ने अवस्था देखिँदैन ।

शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १२६(२) को खण्ड (घ) बमोजिम “उमेरको कारणबाट अनिवार्य अवकाश पाउने शिक्षकलाई अवकाश पाउने मिति समेत खुलाई ६ महिना अगावै जानकारी गराउने” काम कर्तव्य विद्यालय शिक्षक कितावखानाको रहेको पाइन्छ ।

प्रस्तुत विवादमा उल्लिखित कानूनी व्यवस्था अनुसार निवेदक विद्यानन्द भ्राले विद्यालय शिक्षक कितावखानामा भरेको व्यक्तिगत विवरण लगायतका कागजपत्रहरु हेरी निक्कै गरी अनिवार्य अवकाश पाउने मिति उल्लेख गरी ६ महिना अगावै निजलाई जानकारी गराउनु पर्नेमा विद्यालय शिक्षक कितावखानाले आफूले कानूनबमोजिम अनिवार्य रूपमा पालना गर्नुपर्ने न्यूनतम दायित्व समेत

निर्वाह नगरेको अवस्थामा निवेदक विद्यानन्द भा स्वयंले जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रौतहटमा मिति २०६९।४।१ मा निवेदन दिई अनिवार्य अवकाशपत्र माग गरेकोमा निजको व्यक्तिगत विवरण एवं सो विवरणमा संलग्न कागज एवं प्रमाणपत्रहरूको अध्ययन एवं विश्लेषण नै नगरी मनोगत रूपमा मिति २०६७।१०।१० गतेदेखि लागू हुने गरी शिक्षक पदबाट अनिवार्य अवकाश दिने गरी विपक्षीहरूबाट भएको निर्णय कानून एवं न्यायसंगत भन्न मिल्ने अवस्था देखिन आएन ।

अतः उल्लिखित आधार कारण समेतबाट यी निवेदक विद्यानन्द भाको एस.एल.सी.को प्रमाणपत्र लगायतमा निजको जन्ममिति सन् २५ जुलाई १९५२ तदनुसार वि.सं.२००९।४।१० गते भन्ने उल्लेख भएको देखिँदा कानूनबमोजिम निजले अनिवार्य अवकाश पाउने अवधि ६० वर्ष उमेर मिति २०६९।४।९ गते पुग्ने देखिनुको साथै यी निवेदक श्री मा.वि.चिकना जेठरहिया, रौतहटमा मिति २०६९।४।९ गतेसम्म रुजु हाजिर रही कामकाज गरी आएको अवस्थामा कानूनबमोजिम निजले पाउने तलब भत्ता तथा संचयकोष समेतको रकम निवेदकको औषधि उपचार, बिरामी बिदा र निवृत्तिभरण अधिकार पत्रले पाउने रकमबाट कट्टा गरी हिसाव मिलान गर्ने गरी विद्यालय शिक्षक कितावखानाबाट भएको मिति २०७०।४।१३ को निर्णय एवं सो सम्बन्धी सम्पूर्ण काम कारवाही उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी दिएको छ । निवेदक विद्यानन्द भा आफू कार्यरत विद्यालयमा रुजु हाजिर रही काम गरेको मिति २०६९।४।९ गतेसम्म सेवा अवधि कायम गरी निजले नियमानुसार पाउने तलब, भत्ता लगायतको सम्पूर्ण सुविधाको रकम भुक्तानी दिनु भनी विपक्षीमध्येको विद्यालय शिक्षक कितावखाना समेतको नाउँमा परमादेशको आदेश समेत जारी हुने ठहर्छ । दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु ।

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

प्रधान न्यायाधीश

इजलास अधिकृत : हरि कोइराला

कम्प्यूटर : अमिररत्न महर्जन

इति सम्बत् २०७१ साल असार महिना ३२ गते रोज ४ शुभम् -----।